

Załącznik Nr 1 do Uchwały nr 872/252/IV/2013
Zarządu Województwa Śląskiego

z dnia 30.04.2013 roku

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W KATOWICACH

REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA ROK 2013

KATOWICE, MARZEC 2013 ROK

SPIS TREŚCI:

STRONA

I.	WSTĘP	3
II.	DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY	4
III.	WNIOSKI WYPŁYWAJĄCE ZE SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA ZA ROK 2012	20
IV.	ZAŁOŻENIA REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA ROK 2013 - PRIORYTETY / DZIAŁANIA - WSKAŹNIKI WYZNACZONYCH CELÓW	21
V.	PARTNERZY	24
VI.	KOORDYNOWANIE, MONITOROWANIE I OCENA REALIZOWANYCH ZADAŃ	25
VII.	PLANOWANE REZULTATY – FINANSOWANIE PROGRAMÓW	26
VIII.	KARTY ZADAŃ DO REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA ROK 2013	35

I. WSTĘP

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) samorząd województwa przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia, określający priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia.

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zapisami, Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013, wzorem lat ubiegłych, został opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia przygotowany został na podstawie Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 opracowywanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Wzięto również pod uwagę analizę aktualnej sytuacji na lokalnych i wojewódzkim rynku pracy, priorytetów, celów strategicznych i kierunków działań zawartych m.in. w:

- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” (dokument stanowiący aktualizację „Strategii Województwa Śląskiego na lata 2000-2020”),
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (dokument uaktualniony, marzec 2011 rok) oraz
- Programie współdziałania Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2007-2015 (Katowice 2006).

Na podstawie tychże materiałów opracowano cele, priorytety i działania Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013.

II. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Demografia

W końcu września 2012 r. województwo śląskie liczyło 4 619,5 tys. mieszkańców co stanowiło około 12 proc. ludności w kraju). Z roku na rok zasoby demograficzne regionu są coraz mniejsze, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli.

Ludność w województwie śląskim w latach 2000-2011. Stan na 31 grudnia

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2000r.	4 765,7	2 309,2	2 456,5
2001r.	4 748,5	2 299,4	2 449,1
2002r.	4 731,5	2 289,8	2 441,7
2003r.	4 715,0	2 280,4	2 434,5
2004r.	4 700,8	2 272,1	2 428,7
2005r.	4 685,8	2 263,8	2 422,0
2006r.	4 669,1	2 253,9	2 415,3
2007r.	4 654,1	2 244,9	2 409,2
2008r.	4 645,7	2 239,9	2 405,8
2009r.	4 640,7	2 237,1	2 403,6
2010r.	4 634,9	2 238,6	2 396,3
2011r.	4 626,4	2 233,9	2 392,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego, Urząd Statystyczny Katowice, 2013
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_12w05.pdf

Najbardziej aktualne szczegółowe dane na temat potencjału ludności województwa śląskiego dotyczą 2011 roku, kiedy to odnotowano ujemny przyrost naturalny (-2 906; 44 803 urodzenia oraz 47 709 zgonów). W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny wyniósł -0,6 (dla porównania: w 2000 r. wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -0,8; w 2005r. - 1,2 zaś w 2010 rok przyjmował wartość 0,0).¹ Ujemny przyrost naturalny obserwowano wyłącznie w miastach, na terenach wiejskich odnotowano przewagę urodzeń nad zgonami.

Oprócz ujemnego salda przyrostu naturalnego, na zmniejszenie się liczby ludności województwa miało wpływ ujemne saldo migracji.

Niezmiennie saldo migracji międzywojewódzkich na pobyt stały jest ujemne, o czym świadczą dane zawarte w tabeli. W kolejnych latach różnica między liczbą wymeldowanych a zameldowanych jest coraz wyższa (rok 2009 - 3 163 osoby; 2010 r. - 3 194 osoby; 2011 rok - 3 652 osoby).

Migracje na pobyt stały międzywojewódzkie

Jednostka terytorialna	zameldowania			wymeldowania		
	ogółem			ogółem		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
ŚLĄSKIE *	7 926	8 224	7 744	11 089	11 418	11 396

źródło: Bank Danych Lokalnych

http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=252029&p_token=0.20271130655073966#

¹ Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego, Urząd Statystyczny Katowice, 2013

Jeżeli chodzi o migracje zagraniczne, to województwo śląskie jest na pierwszym miejscu w Polsce, jeżeli chodzi o liczbę wymeldowanych na pobyt stały. W 2011 r. saldo migracji zagranicznych w regionie było ujemne i wynosiło minus 2 020.

Jednostka terytorialna	zameldowania			wymeldowania			Saldo migracji zagranicznych w 2011 roku
	Ogółem osoby			ogółem			
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	
ŚLĄSKIE	2715	2214	2165	4349	3958	4185	-2020
OPOLSKIE	1010	726	724	2117	1848	2318	-1594
DOLNOŚLĄSKIE	1940	1813	1660	2164	2007	2148	-488
POMORSKIE	1453	1296	1376	1253	1396	1715	-339
MAŁOPOLSKIE	2076	1966	2011	1311	1231	1494	517
WIELKOPOLSKIE	899	661	725	1183	1094	1207	-482
PODKARPACKIE	1151	907	986	1040	863	951	35
KUJAWSKO-POMORSKIE	663	526	582	745	766	910	-328
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	674	755	764	744	740	808	-44
MAZOWIECKIE	1453	1282	1441	636	592	787	654
LUBUSKIE	561	557	528	584	557	693	-165
ZACHODNIOPOMORSKIE	886	739	749	739	565	633	116
PODLASKIE	400	521	511	469	421	587	-76
LUBELSKIE	576	421	407	492	459	583	-176
ŁÓDZKIE	576	533	504	468	556	551	-47
ŚWIĘTOKRZYSKIE	391	329	391	326	307	288	103

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 71 miastach naszego województwa mieszka około 78 proc. ogółu ludności województwa śląskiego (wskaźnik dla całej Polski jest niższy i wynosi około 61 proc.) Śląskie znajduje się na pierwszym miejscu listy województw o najwyższej gęstości zaludnienia.

Z prognozy demograficznej GUS wynika, że w kolejnych latach będziemy mieć do czynienia z dalszym wyludnianiem się regionu. Utrzyma się ujemne saldo migracji zagranicznych na pobyt stały, jednak jego tempo w kolejnych latach będzie słabło.

Prognoza salda migracji zagranicznych na pobyt stały Polski i województwa śląskiego (w tys. osób)²

Wyszczególnienie	Lata				
	2010	2015	2020	2025	2030
Polska	- 21,7	- 11,1	- 10,0	- 10,0	- 10,0
Województwo śląskie	- 6,13	- 4,26	- 0,47	- 0,47	- 0,47

Prognoza długookresowa zakłada, że ogólna liczba ludności województwa śląskiego zmniejszy się w horyzoncie czasowym 2012 – 2035 o blisko 530 tys. osób, do poziomu 4 052 187 (w tym samych czasie w Polsce spadek ludności o prawie 2,1 mln, do poziomu 36,0 mln w 2035 r.).

² W prognozie GUS, zarówno dla migracji wewnętrznych jak i zagranicznych definitywnych (na pobyt stały), po 2020 r. - przyjęto stałe wartości strumieni migracyjnych.

W województwie śląskim będzie ubywać mieszkańców w miastach, a przybywać na wsi, co spowoduje zmniejszanie się wskaźnika urbanizacji. Udział kobiet wśród ogółu mieszkańców utrzyma się na podobnym poziomie.

Wzrastać będzie udział ludności starszej powyżej 60 roku życia w ogólnej populacji (21,8% w 2012 roku; 31,5% w 2035 roku).

Prognoza ludności według ekonomicznych grup wieku (w procentach)

	Wiek	2012	2015	2020	2025	2030	2035
Polska	Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	0-14	15,0	15,2	15,6	15,0	13,7	12,5
	14-59	64,2	62,1	59,0	58,2	58,3	57,4
	60+	20,8	22,7	25,4	26,8	28,0	30,0
Śląskie	Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	0-14	13,8	14,1	14,6	14,0	12,8	11,7
	14-59	64,3	62,0	58,6	57,6	57,6	56,7
	60+	21,8	23,8	26,9	28,5	29,7	31,5

Źródło: Obliczenia własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=262426&p_token=0.3884734379679269#

Pracujący

Z danych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Katowicach wynika, że przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2012 r. wyniosła 739,5 tys. osób i zmniejszyła się zarówno w skali roku o 0,2%, jak i miesiąca o 0,3% (w grudniu 2011 r. w relacji do grudnia 2010 r. wzrost o 1,9%). W kraju przeciętne zatrudnienie obniżyło się w skali roku (o 0,5%) i miesiąca (o 0,4%). W grudniu 2012 r. w sektorze publicznym przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 163,2 tys. osób, a w sektorze prywatnym wyniosło 576,3 tys. osób. W ujęciu rocznym w sektorze publicznym odnotowano spadek przeciętnej liczby zatrudnionych o 1,5%, natomiast w sektorze prywatnym wzrost o 0,2%. Przeciętne zatrudnienie w grudniu 2012 r. niższe niż w grudniu 2011 r. odnotowano w 6 sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym m.in. w: zakwaterowaniu i gastronomii (o 9,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,0%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,8%). Wzrost przeciętnej liczby zatrudnionych w analogicznym okresie odnotowano m.in. w informacji i komunikacji (o 9,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,8%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,7%). W okresie styczeń – grudzień 2012 r. przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wyniosła 746,1 tys. osób i obniżyła się o 0,1% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze publicznym wyniosło 163,4 tys. osób (o 1,2% mniej niż przed rokiem), a w sektorze prywatnym 582,6 tys. osób (o 0,3% więcej). Wśród sekcji sektora przedsiębiorstw spadek przeciętnej liczby zatrudnionych odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 9,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,9%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,0%).³

³ Źródło: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_Komunikat122012.pdf

Bezrobocie rejestrowane

LICZBA BEZROBOTNYCH

W ciągu roku odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych oraz rosnące natężenie zjawiska. Cechą pozytywną był rosnący udział bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2012 roku wyniosła 205 459 osób. W ciągu roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy wzrosła o 19,3 tys. osób (tj. o 10,4%). W stosunku do lat 2010 - 2011, obserwowano rosnącą dynamikę wzrostu bezrobocia.

Sytuacja w powiatach i podregionach była zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2012 r. najwyższą liczbę zarejestrowanych notowano w miastach o dużym potencjale ludności tj. w: Częstochowie (15,5 tys. osób), Sosnowcu (11,6 tys. osób) i Bytomiu (11,0 tys. osób). Najmniej osób zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko – lędzińskim (1,6 tys. osób), Żorach (2,0 tys. osób) oraz powiecie rybnickim (2,1 tys. osób).

W ujęciu rocznym bezrobocie wzrosło w 35 powiatach, najbardziej w Katowicach (+2 048 osób), Częstochowie (+1 546 osób) oraz w powiecie żywieckim (+ 1 266 osób). Redukcję liczby zarejestrowanych notowano w Siemianowicach Śląskich – spadek o 5 osób.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w ujęciu rocznym najwyższą dynamikę wzrostu zanotowano w podregionie sosnowieckim i bielskim. Należy przy tym pamiętać, że podregion tyski charakteryzował się stosunkowo niską stopą bezrobocia. Na przestrzeni roku najmniejsza dynamika wzrostu stanu bezrobocia odnotowana została w podregionie rybnickim (+4,4 proc.).

Województwo / podregiony	Bezrobotni stan 31.12.		Wzrost (w osobach)	Dynamika 31.12.2011r. =100%
	2011	2012		
Województwo śląskie razem				
W tym:				
Województwo śląskie razem	186 187	205 459	19 272	110,4
W tym:				
Podregion rybnicki	20 155	21 032	877	104,4
Podregion bytomski	22 212	23 418	1 206	105,4
Podregion częstochowski	31 050	34 229	3 179	110,2
Podregion gliwicki	17 559	19 431	1 872	110,7
Podregion bielski	25 727	28 748	3 021	111,7
Podregion sosnowiecki	34 037	38 050	4 013	111,8

STOPA BEZROBOCIA

Wraz ze wzrostem liczby zarejestrowanych rosło także natężenie zjawiska, mierzone wysokością stopy bezrobocia.

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. wysokość stopy bezrobocia w Śląskiem wynosiła 11,1% (kraj 13,4%). W ujęciu rocznym wysokość stopy bezrobocia w województwie wzrosła o 0,9 pkt. proc. (31.12.2011 r. - 10,2%).

W końcu roku Śląskie znajdowało się na trzecim miejscu listy województw o najniższej wartości tego wskaźnika, tuż za Wielkopolską i Mazowszem. Bez względu na rok

sprawozdawczy natężenie bezrobocia w naszym regionie należy do najniższych w kraju.

Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2012 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach wynosiła 5,2%. Na przeciwległej pozycji znajdował się powiat częstochowski, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 20,4%. Jak widać, powiat o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2012 r. różnica 15,2 pkt. proc. Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (7,2%) i katowickim (7,8%); potem kolejno w podregionie: rybnickim (9,7%), gliwickim (9,9%), bielskim (10,4%), sosnowieckim (14,8%) oraz w bytomskim (15,7%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion częstochowski (15,8%).

KOBIETY

W końcu grudnia 2012 r. wśród zarejestrowanych 54,7% stanowiły bezrobotne kobiety. W ciągu roku udział pań obniżył się o 1,4 pkt. proc., zaś liczba bezrobotnych kobiet wzrosła o 7,9 tys. W zbiorowości mężczyzn liczba zaewidencjonowanych wzrosła o 11,3 tys. osób (31.12.2011 r. – 81 817, 31.12.2012 r. – 93 143).

Niezmiennie duża nadreprezentacja kobiet wśród ogółu zarejestrowanych obserwowana jest w Rybniku (gdzie kobiety to 66,1% wśród ogółu bezrobotnych), Jastrzębiu Zdroju (65,0%), powiecie wodzisławskim oraz rybnickim (odpowiednio: 64,9% i 63,5%). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w północnej części regionu, tj. w: powiecie kłobuckim (45,8%), powiecie częstochowskim (48,5%) oraz w Częstochowie (49,2%).

POPZEDNIO PRACUJĄCY

Zdecydowana większość wśród zarejestrowanych bezrobotnych to osoby poprzednio pracujące - według stanu na 31.12.2012 r. – 170,3 tys., tj. 82,9% ogółu. Pozostali – 35,2 tys. tj. 17,1% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego.

W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących wzrosła o 18,6 tys., wzrósł również ich procentowy udział wśród ogółu o 1,4 pkt. proc. (31.12.2011 r. – 81,5%). Podobnie jak przed rokiem, bezrobotni, którzy legitymowali się stażem pracy, najczęściej pracowali w sekcjach PKD: przetwórstwo przemysłowe; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle; budownictwo.

BEZROBOTNI: MIASTO – WIEŚ

Na silnie zurbanizowanym Śląsku zdecydowana większość bezrobotnych (78,0%) zamieszkuje miasta. W końcu grudnia 2012 r. na terenach wiejskich mieszkało 22,0% ogółu zarejestrowanych, tj. 45,2 tys. osób. W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej wzrosła o 4,7 tys. osób (tj. o 11,5%). W tym samym czasie liczba bezrobotnych mieszkańców miast zwiększyła się o 14,6 tys., co oznacza wzrost o 10,0%.

Problem bezrobocia agrarnego niezmiennie dotyka głównie mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu 2012 roku zarejestrowanych było 15,2 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (52,9%). W podregionie częstochowskim było 13,5 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 39,4% ogółu zarejestrowanych w tym podregionie. Dla

porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to zaledwie 7,5% ogółu (1,5 tys. osób). W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie miasta na prawach powiatu (tzw. powiaty grodzkie) problem bezrobocia agrarnego nie występuje.

BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych. W końcu grudnia 2012 r. prawo do tego świadczenia posiadało 32,1 tys. osób, tj. 15,6% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców wzrosła o 4,7 tys. osób. Wzrósł również procentowy udział pobierających zasiłki wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2011r. – 27,4 tys., tj. 14,7% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2012 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach ziemskich: myszkowskim (24,7%) i bieruńsko-lędzińskim (22,6%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Zabrze (10,2%) i Jastrzębiu Zdroju (10,4%), gdzie prawo do tego świadczenia miał co dziesiąty bezrobotny.

Według stanu na 1 stycznia 2013 r. wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy to 794,20 zł, natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku to 623,60 zł.

BEZROBOTNI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wymienia 11 kategorii bezrobotnych kwalifikujących się do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2011		31.12.2012		Wzrost	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2011 r. =100
Do 25 roku życia	34 457	18,5%	35 847	17,4%	1 390	104,0
Długotrwale bezrobotni	84 291	43,5	93 933	45,7	9 642	111,4
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka**	19 635	18,8	21 576	19,2	1 941	109,9
Powyżej 50 roku życia	44 154	23,7	49 956	24,3	5 802	113,1
Bez kwalifikacji zawodowych	54 233	29,1	59 280	28,9	5 047	109,3
Bez doświadczenia	47 288	25,4	48 179	23,4	891	101,9
Bez wykształcenia średniego	103 875	55,8	114 013	55,5	10 138	109,8
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	18 510	9,9	20 424	9,9	1 914	110,3
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	4 540	2,4	5 275	2,6	735	116,2
Niepełnosprawni	11 511	6,2	12 475	6,1	964	108,4
Bezrobotni po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	269	0,1	317	0,2	48	117,8
Liczba bezrobotnych ogółem	186 187		205 459		19 272	110,4

*dane liczbowe oraz odsetki nie sumują się, gdyż jeden bezrobotny może kwalifikować się do kilku kategorii równocześnie;

**wśród ogółu bezrobotnych kobiet.

BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA

W końcu grudnia 2012 r. bez pracy pozostawało 35,8 tys. bezrobotnych poniżej 25 roku życia. Na przestrzeni roku liczba najmłodszych bezrobotnych wzrosła o 1,4 tys. osób, tj. o 4,0%. Według stanu na 31.12.2012 r. bezrobotna młodzież to 17,4% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej ten udział był wyższy: 18,5%.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 55,8% tej subpopulacji (19 989 osób). Natężenie bezrobocia młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2012 r. najwyższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w powiatach: pszczyńskim (26,5%), rybnickim (26,1%), wodzisławskim (25,7%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży notowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w: Częstochowie (9,9%), Bielsku– Białej (12,4%) oraz Dąbrowie Górniczej (13,0%).

Podjęcie pracy w czasie lub po ukończeniu edukacji stanowi pierwszy, znaczący krok w życiu zawodowym młodego człowieka. Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie bezrobotnej młodzieży przeważają osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 1-3 miesięcy (32,1%) oraz od 3 do 6 miesięcy (24,9%). Jeśli chodzi o grupę osób chronicznie bezrobotnych (pozostających bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące), to ich udział w strukturze bezrobotnej młodzieży jest niski i wynosi 4,8%.

BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

W końcu grudnia 2012 r. zarejestrowanych było 50,0 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, procentowy udział wśród ogółu zarejestrowanych wynosił 24,3% (rok wcześniej analogiczny odsetek 23,7%). Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii zarejestrowanych, gdzie notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 43,8%.

W końcu 2012 r. problem braku pracy w grupie 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili blisko jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (31,7%), Bielsko-Biała (30,2%), Dąbrowa Górnicza (29,0%). Bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w powiatach podregionu rybnickiego: Jastrzębiu Zdroju (14,7%) i wodzisławskim (17,5%). Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 36,0% posiada wykształcenie - zasadnicze zawodowe. Drugą barierą utrudniającą sukces na rynku pracy jest długoterminowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ aż 42,0% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik był nieco niższy i wynosił 41,3%).

OSOBY DŁUGOTRWALE BEZROBOTNE

Do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. W ciągu roku liczebność tej kategorii wzrosła o 9,6 tys. osób, do poziomu 93,9 tys. W ciągu roku udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych wzrósł nieznacznie o 0,4 pkt. proc., z 45,3% w grudniu 2011 r. do 45,7% w końcu 2012

roku. Wśród długotrwale bezrobotnych dominują kobiety (58,3% w końcu grudnia 2012 roku, wobec 58,6% w grudniu 2011 r.).

Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2012 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Częstochowie (8,1 tys.), Bytomiu (6,4 tys.) oraz Sosnowcu (5,3 tys.).

W odniesieniu do tej grupy bezrobotnych obserwujemy dość duże zróżnicowanie przestrzenne poziomu bezrobocia. Największy udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych zanotowano w: Bytomiu (52,1%), Zawierciu (49,0%), Częstochowie (47,0%) i powiecie myszkowskim (46,6%). Z kolei najmniejszy udział długotrwale bezrobotnych obserwujemy w: powiecie bieruńsko-lędzińskim (22,6%), Rudzie Śląskiej (25,5%), Tychach (26,3%) oraz Katowicach (27,7%).

BEZROBOTNI BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Według stanu na 31.12.2012 r. 28,9%, tj. 59,3 tys. osób zaliczało się do grupy bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych.

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oznacza to bezrobotnego nie posiadającego kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. W ciągu roku liczba zarejestrowanych bez kwalifikacji zawodowych wzrosła o 5,0 tys. osób, udział spadł o 0,2 pkt. proc.

NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI

W końcu grudnia 2012 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 12,5 tys. i przez okres roku zwiększyła się o 964 osoby (tj. o 8,4%). Nieznacznie zmniejszył się udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu, z 6,2% w grudniu 2011 r. do 6,1% w grudniu 2012 r.

Według stanu na 31.12.2012 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (1,5 tys. osób), Bielsku-Białej (812 osób) oraz Sosnowcu (634 osoby). Najmniej osób omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (89 bezrobotnych niepełnosprawnych), lublinieckim (99 osób) oraz w rybnickim (116 osób). Kobiety nieznacznie przeważają wśród bezrobotnych niepełnosprawnych. Według stanu na 31.12.2012 r. ich udział wynosił 50,7%, rok wcześniej – 50,5%.

BEZROBOTNI ABSOLWENCI

Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki szkolnej) to według stanu na koniec grudnia ub. roku 5,4 % ogółu zarejestrowanych (31.12.2012 r. – 11 113 osób). Na przestrzeni roku liczebność tej kategorii wzrosła o 476 osób, tj. o 4,5 proc. Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (59,5%). Według stanu na 31.12.2012r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie cieszyńskim (578), Częstochowie (573 osoby) oraz w żywieckim (549 osób) i wodzisławskim (527 osób). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było powiecie gliwickim (83 osoby) oraz w mieście

Świętochłowice (102 osoby). Wśród bezrobotnych absolwentów osoby z wyższym wykształceniem to 33,4% (3 712 osób).

STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH

Na przestrzeni roku struktura wykształcenia śląskich bezrobotnych nie zmieniła się znacząco. Niezmiennie ponad połowę zarejestrowanych stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej (razem ponad 114 tys. osób w tym 57,5 tys. osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz 56,5 tys. z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej).

Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 22,9% ogółu zarejestrowanych (31.12.2012 r. – 47 137 osób). Rok wcześniej analogiczny udział wynosił 23,0%. W ciągu roku liczebność tej kategorii wzrosła o 4,3 tys. osób.

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. bez pracy pozostawało 19,1 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tym aż 70,0% to kobiety. Podobnie jak przed rokiem, osoby tej kategorii stanowiły 9,3% ogółu zarejestrowanych.

Bezrobotni w wyższym wykształceniu (25,2 tys. osób) stanowili 12,3% ogółu zarejestrowanych (rok wcześniej odpowiednio 11,9%). W tej zbiorowości zdecydowanie dominowały kobiety (17,2 tys., tj. 68,1%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach wzrosła o 3,1 tys. osób, wzrósł również ich udział wśród ogółu bezrobotnych (tj. o 13,8 proc.). W zbiorowości osób z wyższym wykształceniem odsetek długookresowego bezrobocia jest nieco niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; co czwarty pozostaje w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (25,3%; przy średniej dla ogółu bezrobotnych 31,3%).

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	31.12.2011		31.12.2012		Wzrost bezrobocia	
	osoby	% udział	osoby	% udział	w osobach	w %
Ogółem	186 187	100,0	205 459	100,0	19 272	110,4
wyższe	22 193	11,9	25 246	12,3	3 053	113,8
policealne i średnie zawodowe	42 818	23,0	47 137	22,9	4 319	110,1
średnie ogólnokształcące	17 301	9,3	19 063	9,3	1 762	110,2
zasadnicze zawodowe	51 885	27,9	57 469	28,0	5 584	110,8
gimnazjalne i poniżej	51 990	27,9	56 544	27,5	4 554	108,8

PŁYNNOŚĆ BEZROBOCIA

Na przestrzeni 2012 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 289,5 tys. osób tj. o 5,4 tys. więcej niż rok wcześniej. Najwięcej rejestracji było w styczniu 2012 r. (31 756), natomiast najmniej w czerwcu (18 676). Wśród napływających do bezrobocia nieznacznie dominowały kobiety (w okresie od stycznia do grudnia 2012 r. panie stanowiły 50,5% „napływu”). Zdecydowana większość rejestrujących się to osoby legitymujące się stażem pracy (80,3% „napływu”). W ubiegłym roku wśród noworejestrujących się prawie połowę stanowiły osoby w wieku

25-49 lat (158,2 tys., 54,6%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 28,0% „napływu” (81,0 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 17,4% (50,3 tys.). W ujęciu rocznym odnotowano malejącą liczbę noworejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat (redukcja o 2,3 proc). „Napływ” osób z przedziału wiekowego od 50 do 59/64 lat był większy niż rok wcześniej (+7,5 proc.)

W ciągu roku z rejestrów wyłączono 270,2 tys. bezrobotnych tj. o 8,8 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2012 r. kobiety stanowiły 51,2% „odpływu”; w tym samym okresie 2011 r. udział pań był nieco niższy – 50,2%. W 2012 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 96 998 osób (tj. 35,9% „odpływu”). W 2011 r. odpowiednio 105 819 osób (tj. 37,9%).

W całym 2012 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyrejestrowano 111,4 tys. osób, tj. 41,2% „odpływu” (w 2011 r.: 114,4 tys., tj. 41,0%). W 2012 roku znacząco wzrosła liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z powodu otrzymania dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W okresie od stycznia do końca grudnia 2012 r. dotacje te otrzymało 3 935 bezrobotnych (wobec 2 574 osoby w 2011 roku). W ujęciu rocznym zwiększyła się, o blisko połowę, liczba bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu (2011 r. – 11 304 osoby, rok 2012 – 16 579 osób). Rosła liczba kierowanych na szkolenia (2011 r. – 6 260 osób; rok 2012 – 8 443 osoby, wzrost o jedną trzecią).

W sumie w 2012 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono 39 526 osób, rok wcześniej ich liczba była o 9 328 mniejsza (w 2011 roku z tytułu udzielenia dotacji, zatrudnienia na stanowisku refundowanym, rozpoczęcia robót publicznych lub prac interwencyjnych, skierowania na staże, szkolenia, do prac społecznie użytecznych lub rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych wyłączono 30 198 osób). Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd wzrosła o blisko jedną trzecią (+30,9 proc.)

INFORMACJE O WOLNYCH MIEJSCACH PRACY I MIEJSCACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Od stycznia do grudnia 2012 r. do urzędów pracy zgłoszono 97,6 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, tj. o 5,6 tys. **więcej** niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2011 r. – 91,9 tys. ofert zatrudnienia). W 2012 roku 21,1% propozycji stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej, rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 16,4%.

ZWOLNIENIA GRUPOWE

W 2012 r. w województwie śląskim planowano objąć zwolnieniami grupowymi 17 954 osoby, tj. o 6,4 tys. osób więcej niż w 2011 r. Na podstawie wcześniejszych zgłoszeń, objętych zostało 8 335 osób. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w ramach tzw. zwolnień grupowych wzrosła o 3,4 tys. (w 2011 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 4 895 osób).

Aktywność zawodowa według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności BAEL

Z danych BAEL wynika, że w III kwartale 2012 r. w województwie śląskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej stanowiła 12,6% omawianej zbiorowości w kraju. W województwie odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz niższą stopę bezrobocia⁴.

W ujęciu rocznym wskaźnik zatrudnienia mieszkańców województwa śląskiego w wieku powyżej 15 roku życia **wzrósł** z 47,6% w III kwartale 2011r. do 49,0% w III kwartale 2012 r.

Najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (81,0%) oraz policealnym i średnim zawodowym (64,6%), natomiast najniższy z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (15,6%).

Dokładne dane dotyczące aktywności zawodowej mieszkańców województwa śląskiego zawarto w tabeli.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia w III kwartale 2012 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach					w %		
Ogółem	3 905	2 116	1 915	201	1 788	54,2	49,0	9,5
WEDŁUG WIEKU								
15 - 24 lata	527	181	139	41	346	34,3	26,4	22,7
25 - 34	697	607	550	57	90	87,1	78,9	9,4
35 - 44	633	559	518	41	74	88,3	81,8	7,3
45 - 54	649	486	447	38	163	74,9	68,9	7,8
55 lat i więcej	1 399	284	261	23	1 116	20,3	18,7	8,1
Wiek:								
produkcyjny	2 935	2 074	1 877	197	861	70,7	64,0	9,5
poprodukcyjny	831	40	36	-	791	4,8	4,3	10,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA								
Wyższe	751	608	574	34	143	81,0	76,4	5,6
Policealne i średnie zawodowe	964	623	574	48	342	64,6	59,5	7,7
Średnie ogólnokształcące	391	185	161	24	206	47,3	41,2	13,0
Zasadnicze zawodowe	1 106	594	527	67	513	53,7	47,6	11,3
Gimnazjum, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego	693	108	79	28	585	15,6	11,4	25,9

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności, Urząd Statystyczny, Katowice

⁴ Źródłem tej części informacji są w całości dane Urzędu Statystycznego w Katowicach, , publikowane na stronie internetowej Urzędu http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_AktywnosciIIIkw2012.pdf

Bez względu na rok sprawozdawczy, wysokość wskaźnika zatrudnienia w województwie śląskim odbiega in minus od średniej ogólnopolskiej. W Banku Danych Lokalnych GUS najbardziej aktualne informacje dotyczą roku 2011, kiedy to średniorocznie wskaźnik zatrudnienia w grupie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Polsce 65,3%, zaś w naszym województwie 63,3%

Śląskie na tle kraju. Dane średnioroczne.
Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku produkcyjnym – OGÓŁEM
Dane w %. Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku produkcyjnym – ogółem					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
POLSKA	59,4	62,3	64,9	65,0	64,9	65,3
MAZOWIECKIE	64,0	66,2	70,5	70,5	69,8	70,6
ŁÓDZKIE	61,4	64,6	67,0	66,7	67,6	68,2
PODLASKIE	63,1	65,1	67,9	68,2	65,3	66,5
WIELKOPOLSKIE	60,1	63,1	65,9	66,1	66,3	66,2
LUBELSKIE	62,0	65,1	64,5	64,5	65,0	65,5
MAŁOPOLSKIE	60,8	63,6	66,7	65,7	65,1	65,3
OPOLSKIE	60,1	60,9	62,9	63,4	64,3	65,0
POMORSKIE	58,1	61,9	64,6	64,1	64,8	65,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	59,7	63,9	66,5	64,6	64,5	64,0
DOLNOŚLĄSKIE	57,3	59,6	62,1	63,3	63,4	63,7
LUBUSKIE	57,5	61,1	62,8	61,5	62,9	63,5
ŚLĄSKIE	56,2	59,0	61,4	62,5	62,5	63,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	56,3	59,4	61,4	62,6	62,5	63,2
PODKARPACKIE	59,5	62,3	63,8	63,8	63,0	62,4
ZACHODNIOPOMORSKIE	53,9	56,7	59,6	60,5	59,7	60,2

Równocześnie wyraźnie widać, że w stosunku do danych ogólnopolskich, większe różnice w wysokości wskaźnika zatrudnienia obserwowane są wśród kobiet.

Śląskie na tle kraju.
Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku produkcyjnym – KOBIEТЫ
Dane w %. Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Kobiety w wieku produkcyjnym					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
POLSKA	53,9	56,8	59,1	59,7	60,3	60,4
MAZOWIECKIE	59,9	62,5	65,5	66,5	66,0	66,4
ŁÓDZKIE	58,1	60,9	63,0	62,4	63,9	64,5
PODLASKIE	58,0	60,7	63,7	63,9	62,7	63,2
LUBELSKIE	58,3	61,3	60,6	60,8	61,9	62,4
DOLNOŚLĄSKIE	52,0	52,6	55,4	58,5	59,7	61,3
MAŁOPOLSKIE	56,3	58,1	61,0	60,0	59,7	60,8
LUBUSKIE	52,0	55,7	56,3	57,0	59,0	59,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	55,7	58,6	61,5	61,3	60,9	59,1
POMORSKIE	51,4	55,9	58,4	57,9	59,1	58,9
WIELKOPOLSKIE	52,4	55,4	57,5	58,2	59,4	58,7
OPOLSKIE	52,5	52,4	54,9	56,6	57,9	58,0
ŚLĄSKIE	49,3	52,9	56,2	57,2	57,3	57,8
PODKARPACKIE	54,5	57,5	58,5	58,5	58,8	57,4

Jednostka terytorialna	Kobiety w wieku produkcyjnym					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
KUJAWSKO-POMORSKIE	50,3	52,7	53,2	55,8	56,7	57,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	47,1	51,3	54,2	54,9	55,8	55,3

Śląskie na tle kraju.
Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku produkcyjnym – Mężczyźni
Dane w %. Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Mężczyźni w wieku produkcyjnym					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
POLSKA	64,7	67,6	70,4	70,0	69,2	69,8
MAZOWIECKIE	68,0	69,8	75,4	74,3	73,4	74,6
WIELKOPOLSKIE	67,5	70,6	74,1	74,0	72,8	73,2
ŁÓDZKIE	64,6	68,1	70,7	70,5	70,8	71,6
OPOLSKIE	67,2	69,3	70,5	69,8	70,2	71,5
POMORSKIE	64,6	67,7	70,6	70,0	70,1	70,7
PODLASKIE	67,9	69,3	72,0	72,2	67,6	69,8
MAŁOPOLSKIE	65,2	69,2	72,5	71,2	70,2	69,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	62,1	65,9	69,2	69,0	67,9	68,9
ŚLĄSKIE	63,0	64,9	66,5	67,7	67,6	68,4
LUBELSKIE	65,5	68,6	68,0	67,9	67,9	68,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	63,2	68,6	71,3	67,5	67,5	68,1
LUBUSKIE	62,8	66,1	69,1	65,9	66,5	67,1
PODKARPACKIE	64,2	66,7	68,8	68,8	66,9	66,9
DOLNOŚLĄSKIE	62,6	66,3	68,3	67,8	66,7	65,8
ZACHODNIOPOMORSKIE	60,6	61,9	64,6	66,1	63,1	64,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Główny Urząd Statystyczny.
http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=262163&p_token=0.9414905311078752#

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA WŚRÓD NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z danych GUS wynika, że wskaźnik zatrudnienia niepełnosprawnych w województwie śląskim nadal należy do **najniższych** w Polsce. W 2011 roku Na 100 niepełnosprawnych w wieku od 15 do 64 lat pracowało w regionie 19 osób.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata.
Lata 2010-2011. Dane średnioroczne, w %

Polska / województwa	2010	2011	Wzrost/ spadek w pkt. proc.
	dane w %		
POLSKA	20,5	20,8	+0,3
ŁÓDZKIE	24,3	27,0	+ 2,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28,7	25,8	-2,9
LUBUSKIE	25,5	25,0	-0,5
PODKARPACKIE	26,1	23,9	-2,2
LUBELSKIE	20,8	22,4	+ 1,6
OPOLSKIE	21,7	22,2	+ 0,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	20,7	22,2	+ 1,5
PODLASKIE	18,2	21,8	+ 3,6
MAŁOPOLSKIE	19,7	21,5	+1,8

Polska / województwa	2010	2011	Wzrost/ spadek w pkt. proc.
	dane w %		
WIELKOPOLSKIE	22,7	20,9	-1,8
POMORSKIE	21,1	19,8	-1,3
ŚLĄSKIE	18,7	18,5	-0,2
MAZOWIECKIE	16,1	18,0	+1,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	15,2	17,1	+1,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	15,0	15,5	+ 0,5
DOLNOŚLĄSKIE	15,9	15,5	-0,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

OBSZARY PROBLEMOWE

Wyniki własnych badań i analiz prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy oraz dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny, pozwalają na zidentyfikowanie głównych obszarów problemowych występujących na wojewódzkim rynku pracy. Należą do nich:

a) zróżnicowanie przestrzenne liczby zarejestrowanych i natężenia bezrobocia rejestrowanego.

Nadal największa liczba bezrobotnych zarejestrowana jest w miastach o dużym potencjale ludności. Według stanu na 31.12.2012 r. najwyższą liczbę bezrobotnych notowano w: Częstochowie (15,5 tys. osób), Sosnowcu (11,6 tys. osób) i Bytomiu (11,0 tys. osób). Najmniej osób zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko – lędzińskim (1,6 tys. osób), Żorach (2,0 tys. osób) oraz powiecie rybnickim (2,1 tys. osób). W stosunku do stanu z końca 2011 roku bezrobocie wzrosło w 35 powiatach, najbardziej w Katowicach (+2 048 osób).

Niekorzystnie ocenić należy to, że w ujęciu rocznym dynamika wzrostu liczby bezrobotnych w województwie była wyższa od ogólnopolskiej (Polska wzrost o 7,8 proc. tj. + 154,1 tys. osób; województwo śląskie wzrost o 10,4 proc. tj.+19,3 tys. osób). W 2012 roku wzrost bezrobocia obserwowano głównie w wysoko uprzemysłowionych regionach, gdzie natężenie zjawiska (mierzone wysokością stopy bezrobocia) należy do najniższych.

Jeżeli chodzi o stopę bezrobocia, to niezmiennie Śląskie należy do województw o najmniejszym natężeniu bezrobocia rejestrowanego. Jednak notowane jest coraz większe zróżnicowanie terytorialne.

W końcu grudnia 2012 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach wynosiła 5,2%. Na przeciwległej pozycji znajdował się powiat częstochowski, gdzie wysokość ten wskaźnik osiągał wartość 20,4%. Jak widać, powiat o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2012 r. różnica 15,2 pkt. proc. Rok wcześniej różnica między powiatem o najniższej i najwyższej stopie bezrobocia była nieco mniejsza i wynosiła 14,8 pkt. proc. (31.12.2011 r.)

Biorąc pod uwagę wysokość natężenia bezrobocia, w najgorszej sytuacji zatrudnieniowej są powiaty ziemskie położone w północnej części województwa (myszkowski, częstochowski, zawierciański) oraz miasta na prawach powiatu Bytom i Świętochłowice. Oprócz Katowic, niską stopą bezrobocia charakteryzuje się powiat bieruńsko – lędziński oraz miasta na prawach powiatu Bielsko-Biała i Tychy. Uważamy,

że w wielu przypadkach zjawisko bezrobocia ma charakter strukturalny, stąd polaryzacja rynku pracy utrzyma się.

b) bezrobocie osób poniżej 30 roku życia.

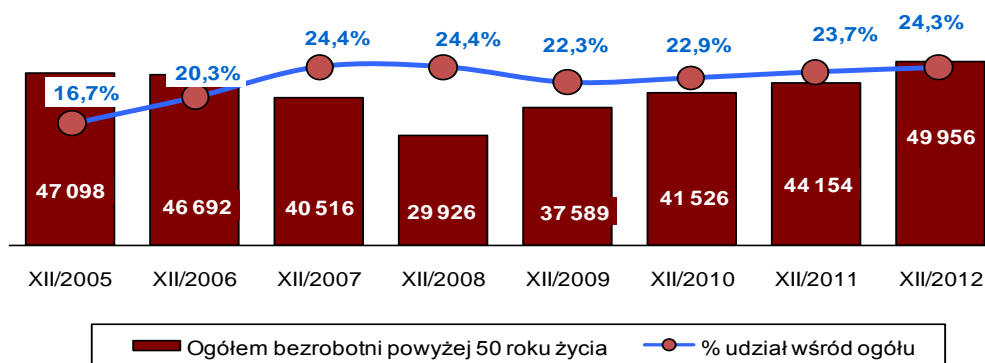
Statystyka publiczna bezrobocia rejestrowanego nie pozwala na zdiagnozowanie sytuacji osób tej kategorii. Dysponujemy danymi dotyczącymi bezrobocia osób od 18 do 24 roku. Kolejny przedział wiekowy, w którym możliwa jest analiza to bezrobotni w wieku od 25 do 34 lat.

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach dane dotyczące bezrobocia osób poniżej 30 roku życia gromadzi poza statystyką publiczną. Okazuje się, że w końcu grudnia 2012 r. ta grupa zarejestrowanych liczyła 68 912 osób, co stanowiło 33,5% ogółu bezrobotnych. Zatem co trzeci bezrobotny w naszym województwie był osobą młodą, poniżej 30 roku życia. W niektórych powiatach odsetek młodych bezrobotnych przekraczał 40 proc. np. powiat pszczyński: 45,2%; wodzisławski: 43,3%; rybnicki: 42,7%; bieruńsko – lędziński 41,8%; lubliniecki: 40,1%. Natężenie bezrobocia młodzieży poniżej 30 roku życia najmniejsze jest w dużych ośrodkach miejskich tj. w: Częstochowie (24,7%), Bielsku - Białej (27,4%), Dąbrowie Górniczej (28,2%). Należy pamiętać, że w przypadku dużych miast, pomimo relatywnie niskiego udziału młodzieży wśród zarejestrowanych, liczby bezwzględne są wysokie (np. w Częstochowie w końcu grudnia 2012 r. notowano 3 820 bezrobotnych w wieku od 18 do 30 lat).

c) rosące bezrobocie wśród osób z najstarszych grup wiekowych (+50 / +55 lat).

Sytuacja demograficzna (starzenie się społeczeństwa) oraz zmiana uprawnień emerytalnych (do 2008 roku kobiety mogły przechodzić na tzw. wcześniejsze emerytury w wieku 55 lat, mężczyźni odpowiednio 60 lat) wpłynęła na zmianę struktury śląskiego bezrobocia. Zmiany te są ewolucyjne – sprowadzają się do malejących udziałów najmłodszych bezrobotnych i rosnącego odsetka bezrobotnych z najstarszej grupy wiekowej.

Bezrobotni z grupy 50+ w województwie śląskim

W województwie śląskim od roku 2009, w strukturze bezrobotnych stale rośnie udział osób powyżej 50 roku życia. Porównanie danych statystycznych pokazuje, że w kategorii najstarszych bezrobotnych przede wszystkim wzrasta liczba

zarejestrowanych mężczyzn, którzy uprawnienia emerytalne uzyskują 5 lat później niż kobiety.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat. Stan na koniec miesiąca

Wyszczególnienie	Kobiety		Mężczyźni
	osoby	%	
XII/2005	21 662	46,0%	25 436
XII/2006	22 335	47,8%	24 357
XII/2007	19 946	49,2%	20 570
XII/2008	14 207	47,5%	15 719
XII/2009	16 215	43,1%	21 374
XII/2010	18 263	44,0%	23 263
XII/2011	19 655	44,5%	24 499
XII/2012	21 884	43,8%	28 072

Osoby powyżej 50 roku życia znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy – w stosunkowo bliskiej perspektywie mają przejść na emeryturę, a ze względu na wiek mają problemy ze znalezieniem czy zmianą pracy. Z danych statystycznych wynika, że osoby z grupy 50+ stanowią znaczący odsetek wśród osób bezrobotnych. Często są to długotrwale bezrobotni, o niskiej aktywności zawodowej i niskiej motywacji do nabywania nowych umiejętności. Pracodawcy w dalszym ciągu wolą zatrudniać osoby młode uznając, że dysponują one większym potencjałem i motywacją do pracy.

Aktywność zawodowa osób z najstarszych przedziałów wiekowych, zarówno w Polsce jak i w województwie śląskim, należy do najniższej w Europie.

Jak napisano powyżej, na możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia często wpływa niski poziom wykształcenia oraz długotrwałe bezrobocie.

d) wysoki poziom długotrwałego bezrobocia.

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w czasie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

W ciągu roku liczebność tej kategorii wzrosła o 9,6 tys. osób, do poziomu 93,9 tys. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych wzrósł nieznacznie tj. o 0,4 pkt. proc., z 45,3% w grudniu 2011 r. do 45,7% w końcu 2012 r.

Przewidujemy, że w bieżącym roku natężenie bezrobocia długotrwałego nie uleganie znaczącym zmianom, aczkolwiek możliwy jest spadek długotrwale bezrobotnych wśród ogółu (nawet o kilka punktów procentowych). Ta prognoza wynika z faktu, że powiatowe urzędy pracy będą dysponować większymi środkami z Funduszu Pracy, co powinno spowodować większą aktywizację grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

III. WNIOSKI WYPŁYWAJĄCE ZE SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA ZA ROK 2012

W Sprawozdaniu z Realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia za rok 2012 sformułowano wnioski i rekomendacje do przygotowywanego RPDZ na rok 2013.

Realizacja Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w roku 2012 przebiegała w niekorzystnych warunkach gospodarczych, co skutkowało dalszym zmniejszeniem liczby miejsc pracy oraz wzrostem zwolnień z przyczyn nie dotyczących pracowników. W efekcie wzrosło w porównaniu w latami ubiegłymi bezrobocie rejestrowane. Bezrobocie dotknęło praktycznie wszystkie kategorie osób, pomimo wsparcia prowadzonych działań różnymi programami łagodzącymi negatywne skutki bezrobocia finansowanymi ze środków Funduszu Pracy oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W porównaniu do roku 2011 nastąpił niewielki wzrost środków Funduszu Pracy, którymi dysponowały publiczne służby zatrudnienia. Dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej pozwoliły na aktywizację konkretnych grup bezrobotnych.

Biorąc powyższe pod uwagę wyznaczając wskaźniki do osiągnięcia w 2013 roku należy w dalszym ciągu uwzględniać fakt, że nie nastąpi szybka poprawa na regionalnym rynku pracy i tym samym będą ulegać pogorszeniu wskaźniki dotyczące bezrobotnych. Dlatego głównym celem przyświecającym tworzeniu Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013 jest dążenie do propagowania działań nakierowanych na łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia oraz zapobieganie zmniejszeniu liczby miejsc pracy. Głównym celem powinno być ograniczanie rozmiarów bezrobocia z uwzględnieniem określonych kategorii osób w zależności od powiatu.

Należy podejmować działania zapobiegawcze dotyczące osób objętych zwolnieniami monitorowanymi. Niezbędne jest podejmowanie działań zapobiegawczych z wykorzystaniem dostępnych w tym zakresie form i środków

Należy dołożyć starań na rzecz podniesienia efektywności zatrudnieniowej działań łagodzących skutki bezrobocia finansowanych z Funduszu Pracy.

Niewątpliwym wsparciem powinny być środki pochodzące z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dzięki którym mogą być wspierane zarówno osoby bezrobotne jak i pracujące. Stwarza to możliwość wykreowania szerokiego wachlarza usług umożliwiających zminimalizowanie negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego w regionie oraz w poszczególnych powiatach.

IV. ZAŁOŻENIA REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA ROK 2013 (cele, priorytety, działania, wskaźniki)

Na podstawie Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (KPDZ/2012-2014) stanowiącego załącznik do Uchwały nr 138/2012 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2012r. (Warszawa 2012), uwzględniając zapisy Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” oraz Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020 – Projekt z dnia 9 sierpnia 2012 (Załącznik do uchwały Nr 2249/176/IV/2012 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Projektu Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020) – opracowano cele, priorytety i działania do Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013.

Punktem odniesienia są również zapisy zawarte w regionalnych planach działań na rzecz zatrudnienia z lat ubiegłych.

Uwzględniając zapisy KPDZ /2012-2014 **głównym celem** Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia jest zwiększenie w 2013 roku zatrudnienia wśród ludzi aktywnych zawodowo w przedziale wiekowym 20-64 w odniesieniu do analogicznego stanu na koniec 2012r.

Cele szczegółowe to:

- zatrzymanie dalszego wzrostu stopy bezrobocia w skali województwa i poszczególnych powiatów (w stosunku do roku 2012);
- efektywne zwiększenie aktywności zawodowej osób w przedziale wieku 20-64 (w stosunku do roku 2012).

Wyznacza się 2 priorytety:

I. Adaptacyjny rynek pracy.

II. Wzmocnienie obsługi rynku pracy.

W poszczególne priorytety wpisują się następujące działania:

I. Adaptacyjny Rynek Pracy:

- a) Skuteczne wdrażanie wszystkich elementów flexicurity
- b) Upowszechnianie i rozwój kształcenia ustawicznego
- c) Aktywizacja osób w wieku 50+
- d) Doskonalenie rozwiązań pozwalających na godzenie obowiązków rodzinnych z pracą, promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy, w tym upowszechnianie informacji z tego zakresu
- e) Pomoc młodzieży rozpoczynającej karierę zawodową
- f) Wspieranie zdolności prozatrudnieniowych pracowników oraz potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw
- g) Wspieranie działań na rzecz rozwoju gospodarki innowacyjnej oraz wzrostu zatrudnienia w nowoczesnych gałęziach przemysłu w regionie, w tym badania i inwestycje
- h) Wspomaganie współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a prywatnymi agencjami zatrudnienia, pracodawcami oraz pomocą społeczną, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi

II. Wzmocnienie obsługi rynku pracy:

- a) Doskonalenie świadczenia usług rynku pracy
- b) Rozwój elastycznego rynku pracy, w tym o zasięgu międzynarodowym

Dzięki w/wym. działaniom osiągnięte zostaną następujące wskaźniki:

Wskaźniki wyznaczonych celów:

1. Podniesienie wskaźnika zatrudnienia w regionie.
2. Utrzymanie liczby bezrobotnych w województwie i poszczególnych powiatach w porównaniu do roku poprzedniego.
3. Utrzymanie stopy bezrobocia w województwie i poszczególnych powiatach w porównaniu do roku ubiegłego.
4. Zwiększenie liczby osób długotrwale bezrobotnych w szkoleniach.
5. Zmniejszenie liczby długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem.

6. Zwiększenie liczby osób bezrobotnych zamieszkujących na terenach wiejskich w szkoleniach.
7. Zwiększenie liczby kobiet w programach aktywizujących.
8. Zwiększenie liczby osób powyżej 50 roku życia w programach aktywizujących.
9. Wzrost liczby samozatrudnionych w wyniku otrzymania dotacji/pożyczki ze środków krajowych lub europejskich.
10. Wzrost zatrudnienia wśród niepełnosprawnych.
11. Zmniejszenie liczby bezrobotnych wśród osób do 25 roku życia.
12. Wzrost liczby ofert pracy niesubsydiowanej.

Uwaga: Punktem odniesienia do wyżej wymienionych wskaźników są wielkości uzyskane w 2012 roku.

V. PARTNERZY RPDZ NA ROK 2013

Wzorem lat ubiegłych do opracowania dokumentu zaproszeni zostali następujący partnerzy:

- Wydział Gospodarki, Promocji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego,
- Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego,
- Wydział Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego,
- Śląskie Centrum Przedsiębiorczości w Chorzowie,
- Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Kuratorium Oświaty w Katowicach,
- Śląska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy w Katowicach,
- Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Katowicach,
- Górnośląska Agencja Promocji Przedsiębiorczości S.A. w Katowicach,
- Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach,
- Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach,
- Regionalna Izba Handlu i Przemysłu w Bielsku-Białej,
- Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie,
- Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Katowicach,
- Rada OPZZ Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS w Katowicach,
- Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST w Katowicach,
- Polskie Forum Edukacji Europejskiej w Katowicach,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie,
- Powiatowe Urzędy Pracy Województwa Śląskiego.

Informacje o przygotowywaniu RPDZ na rok 2013 umieszczono również na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy (www.wup-katowice.pl w zakładce Programy Rynku Pracy) celem zachęcenia innych potencjalnych partnerów instytucjonalnych rynku pracy do składania własnych „Kart zadań do realizacji w ramach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013”.

VI. KOORDYNOWANIE, MONITOROWANIE I OCENA REALIZOWANYCH ZADAŃ

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013 opracował Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, który w trakcie jego przygotowania postępował zgodnie z zasadą partnerstwa. Zasada partnerstwa została uwzględniona w trybie przygotowania Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013 poprzez udział w jego opracowywaniu przedstawicieli administracji samorządowej, rządowej, związków zawodowych, związków pracodawców, izb handlowych, organizacji pozarządowych.

Uwzględniony został tryb konsultacji. RPDZ każdorazowo jest prezentowany Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia, która grupuje przedstawicieli wojewódzkich struktur organizacji związkowych, organizacji pracodawców, społeczno-zawodowych organizacji rolników, powiatowych rad zatrudnienia, organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy.

Materiał dotyczący założeń do RPDZ zostały umieszczone na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy celem zachęcenia potencjalnych innych partnerów instytucjonalnych do składania propozycji kart zadań do realizacji w ramach RPDZ na rok 2013. Ponadto na stronie internetowej WUP umieszczony został roboczy tekst RPDZ, aby umożliwić szeroko rozumiane konsultacje przygotowanego dokumentu.

Na stronie Urzędu prezentowane będą – wzorem lat ubiegłych – rozwiązania w obszarze polityki rynku pracy, jako przykłady dobrych praktyk. Ta forma prezentacji służyć będzie upowszechnianiu przykładowych działań podejmowanych przez różne podmioty śląskiego rynku pracy.

Monitorowanie polegające na systematycznym zbieraniu, analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych poszczególnych projektów będzie prowadził Wojewódzki Urząd Pracy. Na tej instytucji spoczywa obowiązek monitorowania i koordynowania wykonywanych działań zapisanych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013.

Wyniki monitoringu zostaną opracowane i przedstawione Zarządowi Województwa Śląskiego w formie rocznego sprawozdania z realizacji zadań uwzględnionych w Planie Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach w terminie do dnia 31 marca 2014 roku.

Przekazanie sprawozdań z realizowanych przez partnerów zadań według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku winno nastąpić w terminie do 15 lutego 2014 roku.

VII. PLANOWANE REZULTATY – FINANSOWANIE PROGRAMÓW

Podstawowymi źródłami finansowania zadań ujętych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2013 są:

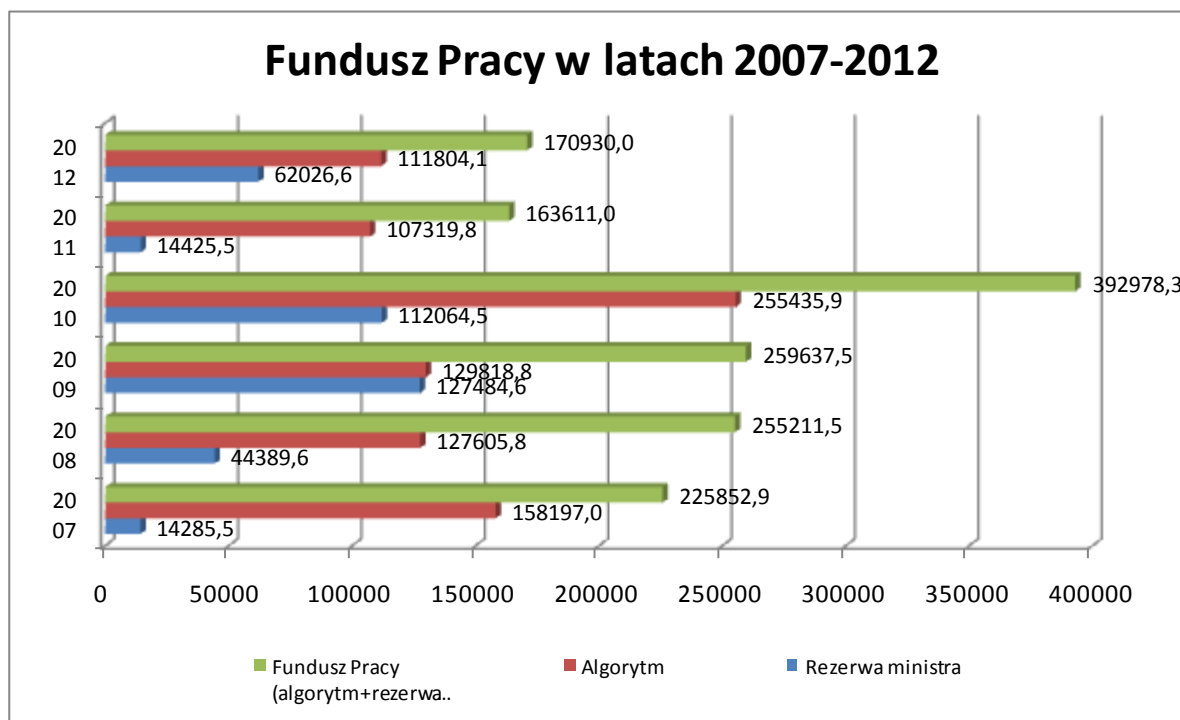
- Fundusz Pracy,
- Europejski Fundusz Społeczny, w szczególności Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- inne środki firm, instytucji i organizacji.

Fundusz Pracy.

Zgodnie z decyzjami finansowymi Ministra Pracy i Polityki Społecznej Województwo Śląskie otrzymało na rok 2013 środki w łącznej wysokości 271 932 700 zł (wg decyzji finansowej z dnia 14 lutego 2013 r.), z tego:

- 143 088,8 tys. zł. na realizację przez samorządy powiatowe programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- 128 843,9 tys. zł (stanowiącą rezerwę wojewódzką) wykorzystanych zostanie na realizację przez samorządy powiatowe projektów systemowych w ramach Podziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Z punktu widzenia założeń do planu istotna jest informacja, że poziom środków Funduszu Pracy w dalszym ciągu jest niższy niż w latach poprzednich i nie odbiega znacząco od roku 2012, w którym nastąpiła drastyczna obniżka środków Funduszu Pracy na programy aktywizujące osoby bezrobotne. Fakt ten determinuje kierunki działań oraz przyjęcie określonych wskaźników do osiągnięcia w 2013 r.

**Środki Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji
zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej na rok 2013
(w tys. zł)**

Rejon obsługiwany przez PUP	Środki FP wg algorytmu	Środki FP na projekty PO KL – Poddziałanie 6.1.3	RAZEM środki Funduszu Pracy na aktywne formy w tys. zł (2+3)
1	2	3	4
Będzin	5065,3	4784,3	9849,6
Bielsko-Biała z pow. bielskim	8303,1	7488,8	15791,9
Bytom	9216,4	6612,4	15828,8
Chorzów	3027,5	2859,6	5887,1
Cieszyn	6062,5	5726,2	11788,7
Częstochowa z pow. częstochowskim	15092,8	13623,6	28716,4
Dąbrowa Górnicza	3913,5	3529,8	7443,3
Gliwice z pow. gliwickim	6194,0	5581,3	11775,3
Jastrzębie Zdrój	2353,6	2223,1	4576,7
Jaworzno	2418,7	2181,5	4600,2
Katowice	6711,2	6338,9	13050,1
Kłobuck	2973,0	2681,4	5654,4
Lubliniec	3333,1	3006,1	6339,2
Mikołów	1770,1	1671,9	3442,0
Mysłowice	2466,7	2224,8	4691,5
Myszków	3411,0	3052,5	6463,5
Piekary Śląskie	2111,1	1904	4015,1
Pszczyna	1883,2	1778,7	3661,9
Racibórz	2607,3	2351,6	4958,9
Ruda Śląska	2953,5	2789,7	5743,2
Rybnik z pow. rybnickim	5621,2	5069,8	10691,0
Siemianowice Śl.	2455,2	2214,4	4669,6
Sosnowiec	7451,8	6720,9	14172,7
Świętochłowice	1862,3	1679,7	3542,0
Tarnowskie Góry	4982,4	4493,7	9476,1
Tychy z pow. bieruńsko-lędzińskim	3723,2	3516,8	7240,0
Wodzisław Śląski	4719,7	4063,9	8783,6
Zabrze	5313,9	4792,7	10106,6
Zawiercie	6345,5	5993,6	12339,1
Żory	1669,1	1505,4	3174,5
Żywiec	7076,9	6382,8	13459,7
województwo śląskie	143088,8	128843,9	271932,7

Należy podkreślić, że niezależnie od już przyznanych samorządom powiatowym kwot środków Funduszu Pracy będą się one mogły starać się o dodatkowe środki stanowiące rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Sposób pozyskania tych dodatkowych środków określony został w dokumencie opracowanym przez Departament Funduszy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w roku 2013” (Warszawa, 14 grudnia 2012 roku).

Dokument ten określa szczegółowe procedury pozyskiwania środków na 7 rodzajów programów, które mogą być finansowane (dofinansowywane) z rezerwy Ministra. Są to:

- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi (w tym współfinansowane z wkładu finansowego Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji – EFG);
- programy związane z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których w 2013 roku miały miejsce klęski żywiołowe;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 30 roku życia;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- programy specjalne (na podstawie art. 66 a ust.7 w/cyt. ustawy);
- projekty pilotażowe (na podstawie art. 109 ust 7 d w/cyt. ustawy).

Wojewódzki Urząd Pracy będzie dokonywał oceny wniosków samorządów powiatowych na projekty finansowane ze środków Funduszu Pracy stanowiących rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Na pierwsze 2 programy – z wyżej wymienionych – samorzady powiatowe mogą aplikować przez cały rok 2013. W szczególności będą wpierane działania o wysokiej efektywności zatrudnieniowej nakierowane na łagodzenie negatywnych skutków zwolnień pracowników.

Nabór wniosków na pozostałe programy jest sukcesywnie ogłaszany na przestrzeni całego roku.

W styczniu roku 2013 MPiPS ogłosiło nabór wniosków na programy dla osób do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia. W efekcie 23 powiatowe urzędy pracy złożyły ogółem 41 wniosków w tym:

- na programy dla osób bezrobotnych do 30 roku wnioski złożyły 23 powiatowe urzędy pracy
- na programy dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia wnioski złożyło 18 powiatowych urzędów pracy.

Efektom podjętych działań ma być objęcie różnymi formami aktywizacji zawodowej ogółem 3820 osób. Planowana efektywność zatrudnieniowa wynosi 69 %, co oznacza, iż zakłada się, że pracę, po udziale w projektach, podejmie 2621 osób.

Przewiduje się że rok 2013 będzie kolejnym rokiem, w którym nasili się zjawisko zwolnień grupowych. Dlatego niezbędne jest podejmowanie działań ograniczających i łagodzących negatywne skutki tego zjawiska. W związku ze zwolnieniami w firmie Fiat Auto Poland już w styczniu 2013 roku publiczne służby zatrudnienia podjęły niezbędne działania mające na celu złagodzenie skutków tychże zwolnień. 8 powiatowych urzędów pracy złożyło wnioski w ramach programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi (w tym współfinansowane z wkładu finansowego Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji – EFG). Zakłada się, że działaniami objętych zostanie 857 osób przy efektywności zatrudnieniowej 74 % co oznacza, że pracę winno znaleźć 630 osób.

Europejski Fundusz Społeczny.

Równie ważnym – obok Funduszu Pracy – źródłem finansowania działań na rzecz ograniczania skutków bezrobocia w regionie jest Europejski Fundusz Społeczny. Wiele zadań jest finansowanych ze środków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Wojewódzki Urząd Pracy dokonuje oceny projektów systemowych powiatowych urzędów pracy składanych w Poddziałaniu 6.1.3.

W wyniku naboru projektów, które podlegały ocenie formalnej i merytorycznej w 2013 roku 31 powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego, otrzyma dodatkowe środki Funduszu Pracy (będące w dyspozycji samorządu województwa) w łącznej wysokości 128 843,9 tys. zł na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Wysokość środków środki przypadających na poszczególne urzędy zawarte są w poniższej tabeli.

Lista aneksów do umów ramowych z powiatowymi urzędami pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych” PO KL

(Kwoty środków Funduszu Pracy będące w dyspozycji samorządu województwa przyznane na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego dla samorządów powiatowych województwa śląskiego)

LP.	Powiatowy Urząd Pracy	Tytuł projektu	Wartość przyznanego dofinansowania (w tys. zł)
1	Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie	Uwierz w siebie i zdobądź zatrudnienie	4784,3
2	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej	Startuj, pracuj	7488,8
3	Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu	Gotowi do pracy	6612,4
4	Powiatowy Urząd Pracy w Chorzowie	Szansa dla Ciebie	2859,6
5	Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie	Kreuj rzeczywistość - Zainwestuj w siebie	5726,2
6	Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	Bądź aktywny zawodowo	13623,6
7	Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej	Nowe perspektywy na rynku pracy	3529,8

8	Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach	Punkt wyjścia	5581,3
9	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu Zdroju	Aktywni na rynku pracy	2223,1
10	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie	Nasze wsparcie - Twój sukces	2181,5
11	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	Aktywność krok w stronę pracy	6338,9
12	Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku	Uwierz w siebie	2681,4
13	Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu	Idziemy naprzód - aktywizacja bezrobotnych w powiecie lublinieckim	3006,1
14	Powiatowy Urząd Pracy w Mikołowie	Aktywne wspieranie bezrobotnych na terenie powiatu mikołowskiego	1671,9
15	Powiatowy Urząd Pracy w Mysłowicach	Śmiało w przyszłość	2224,8
16	Powiatowy Urząd Pracy w Myszkowie	Droga do aktywności zawodowej	3052,5
17	Powiatowy Urząd Pracy w Piekarach Śląskich	Recepta na pracę	1904
18	Powiatowy Urząd Pracy w Pszczynie	Znajdź właściwy kierunek	1778,7
19	Powiatowy Urząd Pracy w Raciborzu	W przyszłość	2351,6
20	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej	Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji osób bezrobotnych	2789,7
21	Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku	Strategia do sukcesu	5069,8
22	Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich	Nowa szansa	2214,4
23	Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu	Lepsze perspektywy	6720,9
24	Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach	Wykorzystaj szansę	1679,7
25	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach	Twoje lepsze jutro	4493,7
26	Powiatowy Urząd Pracy w Tychach	W kierunku zatrudnienia	3516,8
27	Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim	Przystanek praca	4063,9
28	Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze	Krok do przodu	4792,7
29	Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu	Jurajskie perspektywy	5993,6
30	Powiatowy Urząd Pracy w Żorach	Człowiek - czyn - sukces	1505,4
31	Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu	Nowe lepsze jutro	6382,8
OGÓLEM			128843,9

Uwzględniając powyższe kwoty przewiduje się, że w poszczególnych formach wsparcia dla uczestników projektów systemowych udział weźmie następująca liczba osób:

- szkolenia – 3309 osób;
- staże – 7155 osób;
- prace interwencyjne – 68 osób;
- dotacje – 3010 osób;
- wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy – 133.

Niezależnie od powyższego Wojewódzki Urząd Pracy pełni rolę Instytucji Pośredniczącej Drugiego Stopnia, co oznacza, że dokonuje naboru wniosków w ramach Działania VI, VIII i IX.

Harmonogram ogłaszania konkursów w ramach PO KL w roku 2013				Planowany termin ogłoszenia konkursu			
Priorytet	Działanie/ Poddziałanie	Tryb konkursu	Alokacja do zakontraktowania na rok 2013 (w PLN)	2013 rok			
				I	II	III	IV
Priorytet VI	6.1.1 Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy	zamknięty	30 000 000,00				
Priorytet VIII	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	zamknięty	17 000 000,00				
	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	zamknięty	21 000 000,00				

	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	otwarty	2 000 000,00			
	8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie	otwarty	17 000 000,00			
Priorytet IX	9.6.3 * Doradztwo dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru kierunków i formy podnoszenia swoich kompetencji i podwyższenia kwalifikacji	otwarty	800 000,00			

* konkurs zostanie ogłoszony po zatwierdzeniu zmian do Planu Działania dla Priorytetu IX

Projekty własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy, w tym:

Kontynuacja projektów z roku 2012:

- **W poszukiwaniu pracy – alternatywne formy zatrudnienia osób niepełnosprawnych** w ramach Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitału Ludzkiego: Poddziałanie 6.1.1 – Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Grupa docelowa: przedsiębiorcy z województwa śląskiego oraz osoby niepełnosprawne

Cel: wzrost liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych wzrost świadomości oraz wiedzy na temat korzyści związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych wśród śląskich pracodawców oraz osób niepełnosprawnych

Okres realizacji: czerwiec 2011 – maj 2013

Wartość projektu: 1 500 000,00 zł

- **Śląskie Wyzwania** w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitału Ludzkiego: Poddziałanie 7.2.1 – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Grupa docelowa: instytucje publiczne i niepubliczne w województwie śląskim, kobiety w rodzinach górniczych.

Cel: Wzrost jakości działań min. 100 instytucji publicznych i niepublicznych w województwie śląskim w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania wykluczeniu społ. poprzez wypracowanie, przetestowanie i upowszechnienie do końca realizacji projektu

innowacyjnego, kompleksowego modelu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo kobiet w rodzinach górniczych

Okres realizacji: 01.05.2012 – 31.10.2014

Wartość projektu: 2 498 550,00 zł

Nowe projekty:

- **Specjalistyczne wsparcie dla pracowników agencji zatrudnienia z terenu województwa śląskiego** w ramach Priorytetu VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich. Działanie 6.1 – Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie. Podziałanie 6.1.1 – Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Typ projektu: Szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy działających na terenie regionu (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia), powiązane ze specyfiką zadań realizowanych przez te instytucje na regionalnym rynku pracy.

Grupa docelowa: Pracownicy agencji zatrudnienia z terenu woj. śląskiego

Cele projektu:

- poprawa jakości świadczonych usług poprzez wyposażenie w okresie realizacji projektu 288 UP w specjalistyczną wiedzę z zakresu pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego oraz pracy tymczasowej,
- podniesienie poziomu przygotowania merytorycznego poprzez wyposażenie w okresie realizacji projektu 288 UP w kluczowe umiejętności z zakresu pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego oraz pracy tymczasowej,
- wzrost efektywności pracy poprzez przygotowanie w okresie realizacji projektu 288 UP do profesjonalnej i kompleksowej obsługi klientów agencji zatrudnienia w obszarze pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego oraz pracy tymczasowej.

Realizacja poprzez specjalistyczne szkolenia. Dodatkowym elementem będzie specjalistyczne doradztwo w formie wsparcia merytorycznego uczestniczącego.

W projekcie przewiduje się specjalistyczne doradztwo w formie wsparcia merytorycznego uczestniczącego mającego na celu bezpośrednie wsparcie i konsultacje na stanowisku pracy podczas świadczenia usługi w zakresie poradnictwa zawodowego udzielanego przez pracowników agencji zatrudnienia. Wsparcie to będzie prowadzone przez licencjonowanych doradców zawodowych zatrudnionych w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP

Okres realizacji: 12.2013 – 05.2014

Wartość projektu ogółem: 503 670,00 zł

- **„Kierunek przedsiębiorczość”** w ramach Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitału Ludzkiego: Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Grupa docelowa: 1550 osób bezrobotnych mieszkańców województwa śląskiego podniesie wiedzę i umiejętności z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, 1240 osób zwiększy aktywność zawodową poprzez utworzenie mikroprzedsiębiorstwa i utrzymanie ich na rynku pracy przez co najmniej 12 miesięcy.

Cel: Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako forma skutecznego przeciwdziałaniu bezrobociu.

Okres realizacji: 01.04.2013 – 30.05.2015

Wartość projektu: 39 500 000,00 zł

Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego wdraża Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach komponentu regionalnego.

W ramach Priorytetu VII i IX przewidziano działania, których odbiorcami będą osoby objęte szczególnym zainteresowaniem RPDZ (osoby do 50 roku życia, młodzież). Żaden z typów operacji nie jest przeznaczony wyłącznie dla tych grup, niemniej jednak, ze względu na fakt bycia w wieku aktywności zawodowej mogą one korzystać ze wsparcia zaplanowanego w ramach projektów konkursowych oraz systemowych w/w priorytetów.

Planuje się realizację następujących działań/poddziałań:

- Priorytet VII
  - Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej;
  - Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy w rodzinie;
  - Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
  - Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej;
  - Działanie 7.4 Niepełnosprawni na rynku pracy.
- Priorytet IX
  - Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych.
  - Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.